

Orhan Jašić

PREVOĐENJE KAO MOST IZMEĐU ORIJENTA I OKCIDENTA

Prikaz knjige: Mehmed Kico, Arapski jezik u prevođenju između Istoka i Zapada (El-Kalem, 2012)

Nova knjiga prof. dr. Mehmeda Kice nosi znakovit naslov *Arapski jezik u prevođenju između Istoka i Zapada*, iz kojeg se, nesumnjivo, može razaznati mnogo od obuhvaćene sadržine djela. Prije svega, knjiga se doima kao zahtjevan poduhvat, koji je iziskivao dosta pažljivosti, vremena i napora, ali i svjesnosti potrebe, prisutne u znanstvenoj javnosti, za unaprjeđenjem prevodilačke kulture.

Knjigu sačinjavaju: *Uvod*, zatim poglavlja: 1 – *Prevođenje u posredovanju među zajednicama Istoka i Zapada*, 2 – *Prevođenje u djelu Bošnjaka reformista*, 3 – *Prevođenje književnosti naroda bivše Jugoslavije na arapski jezik*, 4 – *Podizanje razine kulture prevođenja* te na kraju *Zaključak*. Cjelokupna knjiga obuhvaća 236 strana zajedno s tehničkim dodacima u koje ulaze *Sažeci* i *Bibliografija*.

O razlozima i povodima s kojima istražuje pitanja iz predmeta svojih posmatranja autor u *Uvodu* sažeto i jasno govori da bi čitaoce uvjerio u aktuelnost i opravdanost njihovog osvjetljavanja, prvenstveno zbog oskudijevanja takvom literaturom na našim prostorima. Za razliku od njegovog prethodnog djela *Ogledi u poetici prevođenja* posvećenog teoriji prevođenja, ova najnovija knjiga profesora Kice sadrži tekstove koji govore o ulozi arapskog jezika u prevođenju kao vidu komuniciranja među zajednicama i vremenima.

U poglavljima kao zasebnim cjelinama autor, odgovarajućim redom i s poželjnom mjerom, posmatra prevođenje sa stanovišta njegovoga društvenog značaja za opći civilizacijski napredak ljudske zajednice. U tom svjetlu, u prvom poglavlju ističe presudno važnu ulogu arapskog jezika u kojem su, zahvaljujući prevođenju, za buduće naraštaje sačuvane mudrosti drevnih civilizacija i grčke

misli. Uvjerljiv primjer blagodarnog očuvanja u arapskom jeziku jest prijevod indijske zbirke basni *Kelila i Dimna*, koja je svoj put kroz književnosti mnogobrojnih zajednica Svijeta započela od prijevoda na arapski jezik. Iznimno značajna uloga arapskog jezika u prijevodnom posredovanju među kulturama i zajednicama osvjetljena je kroz navođenje dokaza ubrzanog razvoja arabistike i transfera, u njenom okrilju, nauka Istoka na Zapad, s kojim su evropski narodi ostvarili svoj svekoliki preporod.

U drugom poglavlju je pažnja poklonjena prevodilačkom radu istaknutih Bošnjaka reformista koji su najvažnije zadatke izvršavali u veoma bolnom, a ipak povoljno okončanom prelasku njihovih sunarodnika iz većinskoga orijentalno-islamskog u većinski zapadnjački kulturni kontekst. U tim razmatranjima je posebno mjesto pripalo Ahmedu Smajloviću, prvom Bošnjaku koji je najviše akademsko zvanje stekao na Al-Azharu.

Treće poglavlje djela je namijenjeno zanimljivim primjerima vrijednih pregalaca koji potvrđuju da se prevođenje uspješno odvija i u smjeru od velike zajednice k maloju. Ako se zna da je prevođenje manjim zajednicama u području oplemenjivanja kulture važnije nego većim, da im prijevodi mogu biti važni izvori obogaćivanja leksike, kao i ishodišta normiranja i standardizovanja jezika, u slučajevima kad se prevodi od manjih zajednica ka većim, može se raditi samo o potvrđivanju pregalačkog zanosa pojedinaca ili o interesiranju za iznimno vrijedne plodove kulture iz koje se prevodi. Na stranicama tog poglavlja je predstavljen prevodilački rad dvojice najplodnijih djelatnika Arapa, Gamaludina Sayyida iz Egipta i Ismaila Abu-l-Bandore iz Jordana, koji svojim radom sunarodnicima predstavljaju književnosti naroda bivše Jugoslavije.

U prilog otklanjanju nedosljednosti prisutnih u arapskim modernim tekstovima, vezanih uz pisanje imena stranog porijekla, autor knjige u prvi odjeljak četvrtog poglavlja smješta veoma bogat popis orijentalista čiji ukupan zbir čini preko 1100 izvorno navedenih imena. Nezamjenjivoj ulozi prevođenja u oplemenjivanju vlastite kulture i potrebi da se o prevođenju raspravlja na naučnoj razini radi postizanja što boljih rezultata kroz odgovorno planiranje, namijenjen je drugi odjeljak ovog poglavlja.

U *Zaključku* se, kako i dolikuje tekstu naučne provenijencije, sumiraju iznesene teze i rezultati dobijeni vezano uz njih. U njemu se opravdano naglašava uloga prevođenja kao historijski najplodnijeg vida komuniciranja među različitim zajednicama i vremenima.

Dopunski dio rukopisa, koji sačinjavaju tehnički dodaci: sažeci na bosanskom, engleskom i arapskom jeziku te *Bibliografija* koju čine *Izvori*, s približno 240 naslova, i *Referentna literatura*, s preko 250 naslova, radu u cijelosti daju znanstvenoistraživački legitimitet, otvarajući se tako i mogućnostima da ga koriste nebaštinici bosanskog jezika.

Djelo *Arapski jezik u prevođenju između Istoka i Zapada* nesumnjivo može služiti studentima humanističkih znanosti, osobito studentima lingvistike, prevodilaštva, komparativne književnosti, teologije, orijentalistike itd. Knjigu mogu praktično koristiti prevodioci i teoretičari književnosti, jer se unutar nje mogu pronaći bogata iskustva i veoma korisni savjeti mladim prevodiocima. Stoga je toplo preporučujemo našem čitateljstvu.

Uvjereni da štivo nudi impresivne uvide u zanimljive podatke o tokovima i plodovima kulturološke razmjene među zajednicama putem prevođenja, te da može služiti kao vrlo dobar temelj i vodič pri pisanju poželjnih sličnih radova u budućnosti, svesrdno ga preporučujemo našem čitateljstvu.